Frónesis

Revista de les lletres, les arts i les ciències

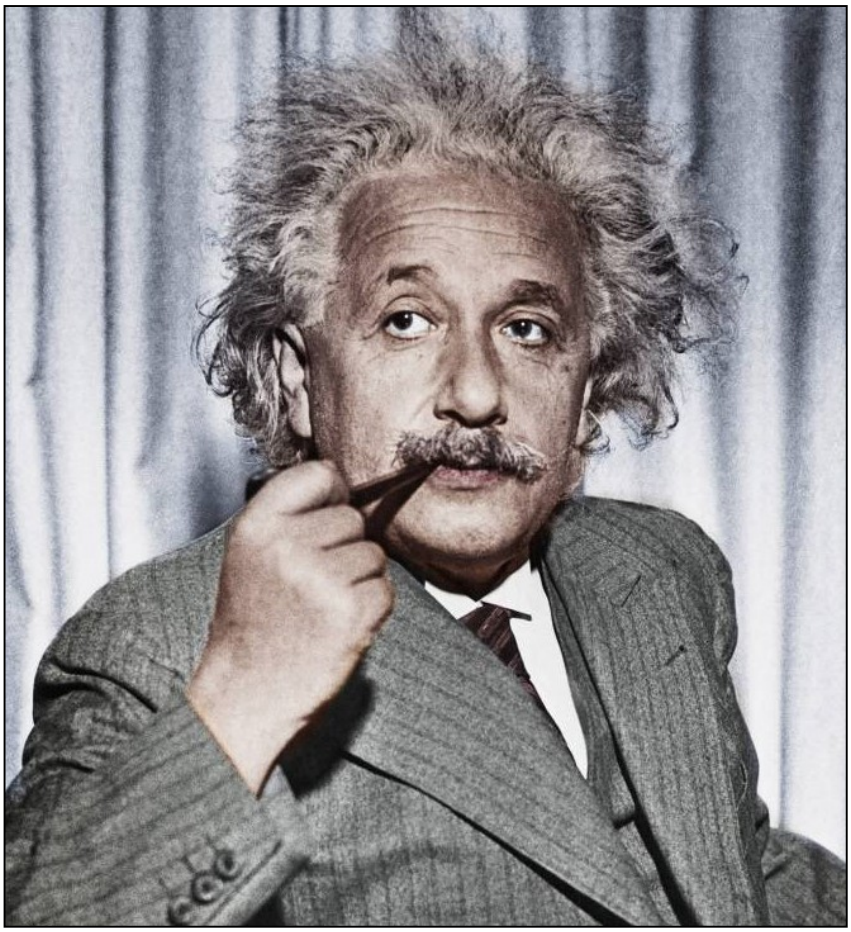

CENTRE D'ENSENYAMENT
SECUNDARI JOAN MARAGALL

Guifré, 300

08912 Badalona

Número LI

Febrer de 2021

INDEX

Sumari 4

Lletres i Pensament

Estudi grafològic: Churchill, Einstein, Chaplin 5

Astrologia i Alquímia. Planetes i metalls 8

L'idealisme subjectiu de Fichte 12

Art i Ciències Socials

Cultura y religión en el Antiguo Egipto 15

India: pensamiento y tradición 19

El poble hebreu 21

Ciències, Salut i Ecologia

El Megalodon 24

La dieta de l'esportista 26

La lliuta contra l'epidèmia: Jaume Ferran i Clúa 28

Biografies i Entrevistes

Entrevista: la Síndrome de Tourette 31

Doris Dörrie 35

Sèneca 38

Agenda cultural 41

Lletres i Pensament

SUMARI

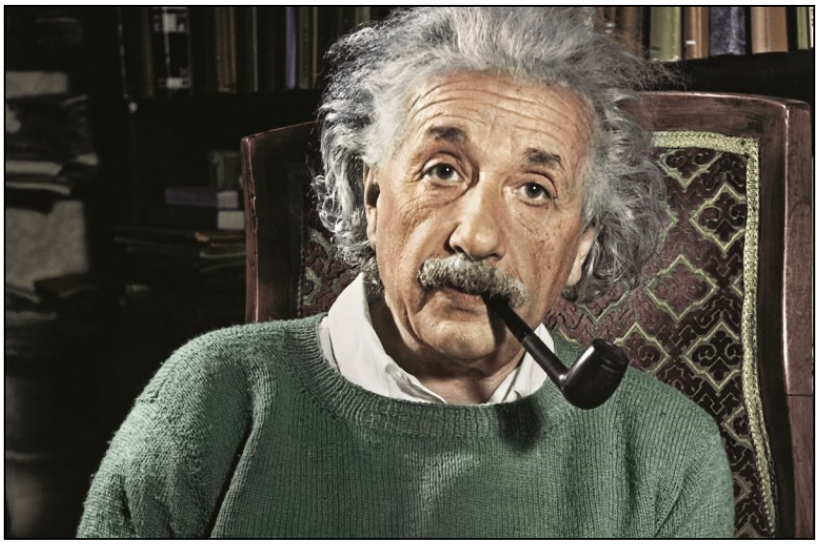

Obrim el primer número de *Frònesis* de l'any 2021 amb un interessant estudi grafològic de tres personalitats del món de la política i de la cultura: Winston Churchill, Albert Einstein i Charles Chaplin. 'Lletres i pensament' compta també amb un article sobre les relacions entre l'Astrologia i l'Alquímia, especialment centrat en les èpoques de l'Antiguitat i el Renaixement; tanca la secció una síntesi del pensament idealista de Johann Gottlieb Fichte.

L'apartat 'Art i Ciències Socials' compte amb una panoràmica sobre la cultura de l'Antic Egipte, que es complementa amb altres dues dedicades a l'Índia i al poble hebreu. 'Ciències, salut i ecologia' s'obre amb dos treballs de recerca, un dedicat a la figura del Megalodon, el tauró prehistòric capaç de devorar una balena, i l'altre centrat en la dieta apropiada per als esportistes. Per cloure la secció científica, un article sobre el metge català Jaume Ferran i Clua, pioner en la lluita contra l'epidèmia del còlera a terres de Llevant.

Pel que fa al capítol de 'Biografies i entrevistes', de la mà de l'Elisabet Cumplido hem aconseguit el testimoni d'un professor de la Universitat de Barcelona que exposa la seva experiència amb un alumne que pateix la Síndrome de Tourette. Les ressenyes biogràfiques de la cineasta alemanya Doris Dörrie i del filòsof estoic romà Sèneca completen l'apartat. Per últim, l'agenda cultural ens informa de diferents actes i esdeveniments de cara als propers tres mesos. Desitgem que gaudiu d'aquests continguts!

ESTUDI GRAFOLÒGIC: WINSTON CHURCHILL, ALBERT EINSTEIN i CHARLES CHAPLIN

Joan Albech

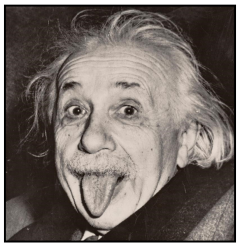

La grafologia és una disciplina relacionada amb la psicologia, que té com a objectiu esbrinar alguns trets elementals de caràcter i personalitat per mitjà de l'estudi de les lletres manuscrites. André Lecerf, eminent grafòleg francès, va definir així la disciplina: «La teva escriptura és una emanació íntima de tu mateix. Són els teus nervis i músculs els que, mitjançant la teva mà, transmeten al teu bolígraf els moviments necessaris per a la manifestació gràfica del teu pensament. També la teva voluntat entra en joc, ja que ella envia els gestos indispensables per la formació de l'escriptura. En fi, cada persona, segons el seu temperament, el seu estat de salut, la seva edat i les seves qualitats pròpies, imprimeix a la seva escriptura una marca personal que la fa ser reconeguda entre una quantitat d'altres escriptures, de la mateixa manera que podem identificar un individu pels trets del seu rostre, la seva mirada o les seves empremtes digitals».

Un altre grafòleg de prestigi, Adolfo Nanot, ha realitzat un estudi de la signatura de diverses personalitats rellevants de la política, l'art i la cultura. Tres d'aquestes figures històriques són l'estadista Winston Churchill, el físic Albert Einstein i el cineasta Charles Chaplin:

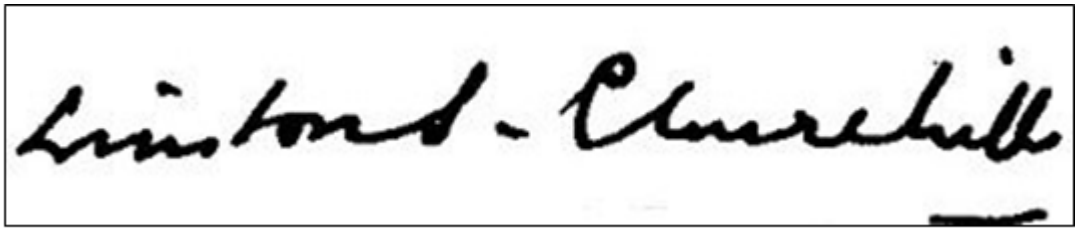

Segons el professor Nanot, la forma de l'escriptura de Winston Churchill queda classificada com inclinada, semi il·legible i fins i tot un xic filiforme, és a dir, amb una certa aparença d'estar formada per un fil. Una altra nota característica és la situació considerablement elevada dels punts damunt de les "i", i, al mateix temps, el signe breu que, a manera de rúbrica, subratlla les darreres lletres del cognom. S'ha d'observar, així mateix, que la pressió és pastosa i, a la vegada, perfilada, i que les traces formen una combinació entre fines i dures. Aquesta condició és reveladora de un sentit plàstic, fet que confirma les inclinacions artístiques, de pintor, pròpies del polític britànic. El fet de resultar semi il·legible i amb tendència filiforme indica que es tracta d'un home capaç de combinar l'agilitat mental i l'astúcia amb l'activitat diplomàtica. L'elevació del punt en la primera "i" és el reflex d'alts ideals. I finalment, la traçada final a mena de rúbrica o semi rúbrica és el segell de la cordialitat i de la senzillesa, de la vivacitat intel·lectual i d'una bona visió de conjunt.

El segon personatge analitzat per Adolfo Nanot és el físic i premi Nobel alemany Albert Einstein, autor de la Teoria de la Relativitat:

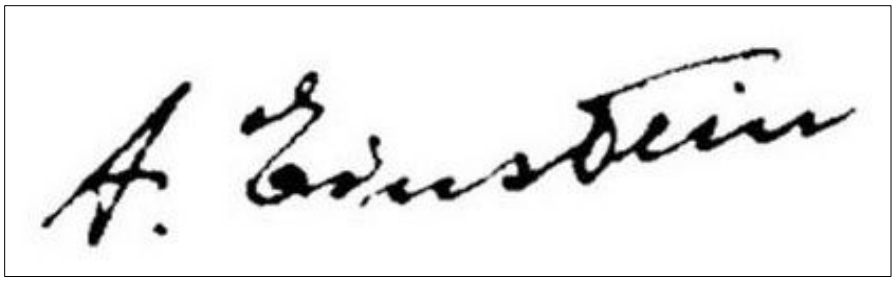

Seguint amb l'estudi grafològic de Nanot, l'escriptura d'Albert Einstein indica una personalitat essencialment humanista, que mercès a la seva tasca investigadora va aprofundir encara més en aquesta vessant. Les lletres arrodonides assenyalen amabilitat i bon tracte, senzillesa i naturalitat. La curiosa ondulació de la "E" majúscula del cognom indica un caràcter tendent a l'humor, i la primera "i", feta pràcticament d'una traçada, és un símptoma revelador del seu caràcter intel·lectual, la seva penetració mental i la seva agudesa. El pal horitzontal i allargat de la lletra "t" ens diu que l'Albert Einstein era una persona amb una voluntat ferma, i qualitats de lideratge. Finalment, el fet que l'orientació de la signatura té tendència ascendent

implica un caràcter optimista i positiu, que està molt d'acord amb la resta de trets de personalitat mostrats en la seva cal·ligrafia.

Per últim, en parlar del caràcter del cineasta Charlie Chaplin, Adolfo Nanot fa la següent anàlisi grafològic:

L'estructura de la firma de Charles Chaplin, el cèlebre "Charlot", pot ser classificada com angulosa, inclinada i gladiolada —en forma de gladiol, una flor espigada i de tronc alt—. De forta pressió al escriure, el signatura està mancada de rúbrica. Per la tendència a formar angles amb lletres como la "h", la "r" o la "p" sembla indicar un caràcter enèrgic i fins i tot potser agressiu, si no en el pla físic, sí en el pla emocional. També indica un sentit pràctic i decidit, una intel·ligència que en ocasions esdevé astúcia, capacitat per combinar encertadament la diplomàcia amb la determinació. En definitiva, una personalitat decididament enèrgica, però amb uns modals refinats, de "guant blanc". La lleu inclinació ascendent del conjunt cal·ligràfic indica sociabilitat i capacitat comunicativa, embolcallada amb un toc d'elegància. L'absència de rúbrica assenyala austeritat, tant de caràcter com d'hàbits personals.

***

Bibliografia.- NANOT, Alfons: *La grafología, espejo de la personalidad*. Barcelona: Círculo de Lectores, 1968.

ASTROLOGIA i ALQUÍMIA. PLANETES i METALLS

Amèlia Montes

Els alquimistes designen els diferents metalls amb els mateixos símbols que els planetes, i en molts casos els hi donen també els mateixos noms: en comptes d'"or", diuen "Sol"; en comptes d'"argent", diuen "Lluna"; per "argent viu" o "mercuri", "Mercuri"; per dir "coure", diuen "Venus"; per ferro, "Mart"; per "estany", "Júpiter"; i per "plom", "Saturn". Les analogies que expressen amb aquestes correspondències estableixen una relació entre l'Alquímia i l'Astrologia, prenent com referent la *Taula Esmeraldina* i una cita significativa que apareix en ella: «El de baix és igual al de dalt.»

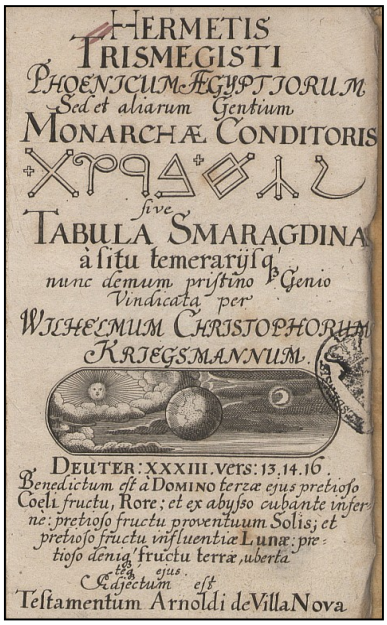

En les formes que van prendre a Occident, l'Alquímia i l'Astrologia provenen del mateix llegat: el d'Hermes Trismegist, autor anònim a qui s'atribueix una síntesi del saber de l'antic Egipte i l'antiga Grècia. L'Alquímia és la Terra mentre que l'Astrologia és el Cel; la primera indica el significat dels elements, i la segona el sentit del Zodíac. Els dotze signes són una imatge simplificada dels arquetips que, amb caràcter immutable, conté l'Esperit de l'Univers. D'altra banda els quatre elements clàssics, terra, aigua, aire i foc, mostren materialment les diferències fonamentals de la matèria primera.

Al igual que les planetes, al situar-se en les seves respectives posicions els uns respecte als altres, realitzen temporalment les possibilitats contingudes en el Zodíac i representen així els modus d'obrar de l'Esperit que "descendeix" del Cel a la Terra, a la inversa, els metalls són els primers fruits de la matèria elemental madurats per l'Esperit. Els metalls són, per tant, una forma espiritual de la matèria corporal, mentre que els planetes o els astres representen en general una forma corporal de l'Esperit.

L'Alquímia ensenya que els metalls són produïts en el sí de la Terra per obra dels set planetes coneguts aleshores, és a dir, el Sol, la Lluna i els cinc planetes apreciables a simple vista. Aquest idea no ha d'interpretar-se com una explicació física, sinó que indica la manera en què les aparences corporals, en la seva essència, deriven dels pols originaris de l'existència. Com a contrapunt dels astres i dels metalls es disposa d'una taula ontològica amb la que es poden relacionar la totalitat dels aspectes de la Naturalesa, tant pel que fa al Macrocosmos (L'Univers, la Naturalesa, la Divinitat) com al Microcosmos (l'ésser humà).

La dualitat dels pols positiu (actiu) i negatiu (passiu) de l'existència es manifesta per les oposicions Cel-Terra i planetes-metalls, a més d'altres parelles com Sol-Lluna o or-argent. El Sol, l'or son un reflex de la part activa de l'Esperit Universal, mentre que la Lluna i l'argent representen el pol passiu, la matèria primera indeterminada. Els restants metalls i planetes participen en diverses proporcions de cadascun dels dos pols, sense identificar-se plenament amb cap d'ells.

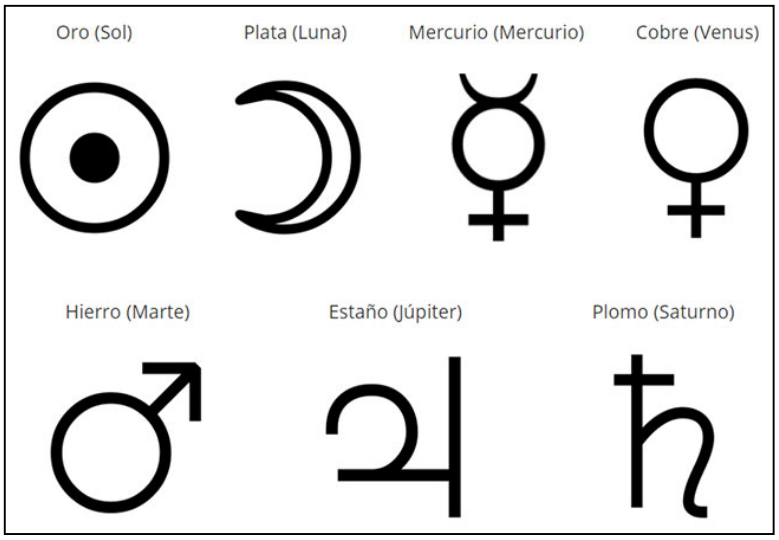

Els set signes planetaris estan formats per tres figures bàsiques: el cercle, el semicercle i la creu. Donat que el cercle és també el símbol del Sol, i el semicercle el de la Lluna, ambdues figures poden ser respectivament considerades com imatges dels disc solar i de la mitja lluna. Però com que en el signe del Sol s'indica el punt central del cercle, sembla més correcte interpretar els dos símbols com representacions de l'òrbita solar completa i de la mitja òrbita. La seva significació espiritual no varia, doncs la mitja òrbita

del Sol, me mesura cadascuna de les dues fases de l'any, està continguda en l'òrbita completa, de la mateixa manera que la llum de la Lluna procedeix del Sol. La tercera figura bàsica, la creu, representa en Astronomia els quatre punts cardinals, i en Alquímia els quatre elements essencials. Aquestes tres figures bàsiques, superposades, conformen la Roda Celestial, així mateix emprada en alguns casos com a símbol de la Terra:

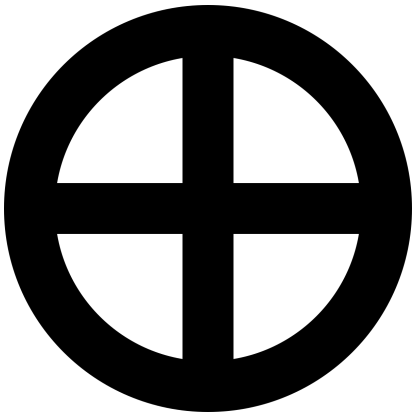

La sèrie dels set signes planetaris i dels metalls pot considerar-se com una exposició simplificada d'un determinat camp còsmic. Existeix un centre en cadascun d'aquests camps, és a dir, un cim qualitatiu on es manifesta de la manera més immediata l'arquetip o l'essència que domina tot el camp. Així, l'or és el centre de tots els metalls; la gema, el de les pedres; la rosa o el lotus, el de les flors; el lleó, el dels animals de quatre potes; l'àguila, el de les aus; i l'ésser humà, el de tots els éssers vivents. Cada representació d'aquest centre es considera "noble", en el sentit que com a símbol és el més perfecte possible. Pel contrari, les representacions que se situen als marges són considerades com més "ordinàries", i per tant mostren aspectes de l'arquetip menys fonamentals.

Cal assenyalar, no obstant, que malgrat que si en un sentit genèric l'ésser humà ocupa el lloc central pel que fa als éssers vivents, aquest no és el cas de l'individu, del subjecte personal, del "jo". L'animal, en canvi, roman sempre fidel a la forma essencial de la seva espècie; és a dir, pel simple fet d'existir l'animal participa de manera passiva de l'Esperit Universal que es manifesta a través d'ell, sent la part instintiva de l'animal una participació d'aquest Esperit. L'ésser humà, en canvi, al haver estat creat com element actiu de l'univers, no participa d'aquest instint que el connectaria

directament amb l'Univers. Cal que s'esforci i faci ús de la raó per apropar-se a ell. Només així pot arribar a participar de l'Esperit Universal i Diví.

Bibliografia.- TITUS BURCKHARDT: *Alquimia*. Traducció d'Ana María de la Fuente. Barcelona: Plaza & Janes, 1976.

***

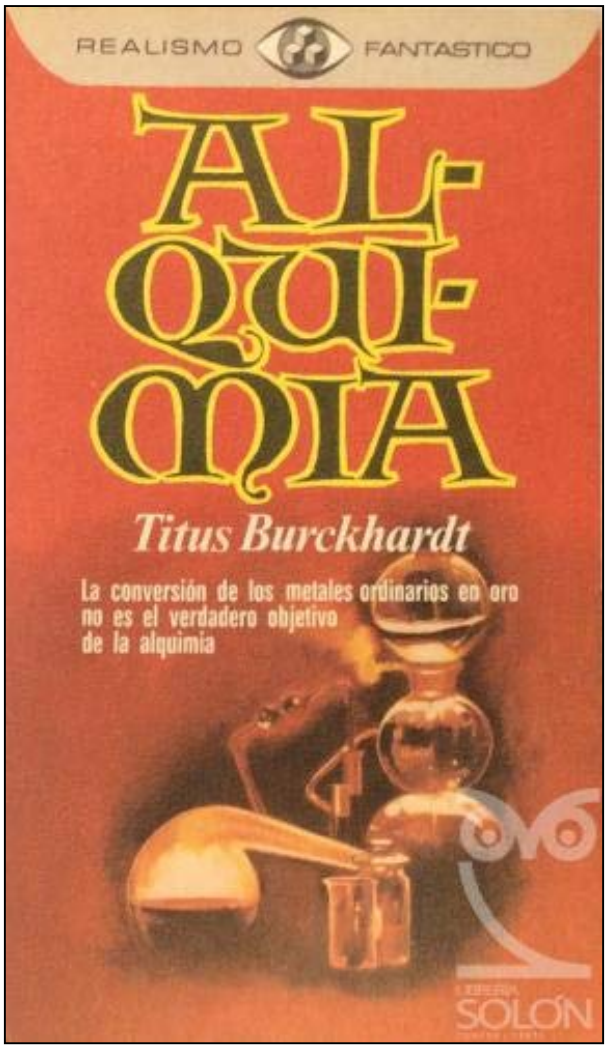

L'IDEALISME SUBJECTIU DE FICHTE

Jordi Puigdomènech

Johann Gottlieb Fichte (1762-1814) fou un filòsof alemany estudiós en els àmbits de la Teologia, la Filosofia, la Literatura i el Dret. Entre la seva extensa producció hi destaquen els *Fonaments de tota doctrina de la ciència*, *El destí de l'home*, *El destí del savi*, *Els caràcters de la societat contemporània* i les *Instruccions per la vida feliç*, entre d'altres. El punt de partida i fonament de la filosofia idealista de Fichte és el "Jo", que ell concep com absolut, infinit i il·limitat. No obstant aquesta carència de límits, el "Jo" es situa a sí mateix com a primer principi, i davant d'ell se situa el "no-Jo" com a segon principi. Tots dos venen a enfrontar-se l'un a l'altre, però a aleshores el que realment passa és que ambdós junts se sintetitzen en un tercer principi, de caràcter genèric.

El mètode de Fichte consta, a conseqüència d'aquest argument, de tres principis fonamentals: posició, contraposició i limitació recíproca. Ve a ser una versió lliure dels tres moments proposats pel seu contemporani George Wilhelm Friedrich Hegel (1770-1831): tesi, antítesi i síntesi. Conèixer un objecte significa, doncs, en primer lloc, considerar-lo com a real («l'or és l'or»); en segon lloc cal contraposar-lo amb un altre per establir la diferència («l'or no és l'argent»); i, finalment, cal integrar-los tots dos sota un concepte més general («l'or i l'argent són metalls»). Johann Gottlieb Fichte pot ser considerat com un idealista subjectiu, ja que com ja hem mencionat el centre del seu pensament és el subjecte, el "Jo", que és el que dona sentit a tota altra possible entitat real. Aquesta cita ve a resumir aquest plantejament idealista i subjectiu: «Estima't a tu mateix sobre totes les coses, i estima el teu proïsme per amor a tu mateix.»

Una de les àrees en les que la filosofia fichteana va exercir influència va ser en l'àmbit del Dret. En la seva obra *Fonaments del dret natural* Fichte proposa l'exercici legal com un producte de l'activitat del "Jo", és a dir, com producte del subjecte pensant, més que no pas com una llei fonamentada en la Naturalesa. El principi del dret natural és el reconeixement de la pluralitat

dels diferents “Jo” individuals, és a dir, dels diferents subjectes que conformen l’Estat. El seu imperatiu jurídic és el següent: «He de reconèixer en tots els casos la naturalesa lliure fora de mi; és a dir, he de limitar la meva llibertat per la idea de la possibilitat de la llibertat de l’altre, sota la condició de què la resta de persones facin el mateix que jo». En aquest context, la cita de Fichte constitueix un clar precedent del lema popularitzat per un dels màxims referents del liberalisme, John Stuart Mill (1806-1873): «La llibertat d’un individu acaba on comença la llibertat de l’altre.»

Pel que fa a el terreny de l’ètica, Fichte rep una certa influència de l’imperatiu categòric d’Inmanuel Kant: la llei moral ens diu que no hem de voler per als altres el que no volem per a nosaltres mateixos. Malgrat això, el pensador alemany deixa constància de què la justícia, el dret legal, transita per camins completament diferents als propis de la llei moral. Una persona rica pot tenir el dret a desnonar en ple hivern a una vídua pobra, amb fills, d’un pis de la seva propietat que ella no pot pagar. Des del punt de vista moral és un acte plenament censurable, però des de la llei que protegeix la propietat privada pot realitzar aquest acte sentint-se emparat per la justícia.

En l’obra de caire polític titulada *L’Estat comercial tancat* Fichte proposa un model d’Estat basat en la raó, en el que transfereix tot el valor del individu a l’Estat. L’individu deixa de ser el titular dels drets que en principi li corresponen d’acord amb la seva essència, i la funció de l’Estat serà, en comptes de tutelar aquests drets individuals, atorgar-los-hi en funció de la seva estructura racional. És a dir, no hi ha dret pel ciutadà més enllà dels drets que el mateix l’Estat hagi considerat racionalment legítims.

Aquesta teoria fichteana sobre l’Estat comercial tancat ha estat considerada com precursora del socialisme, segons una de les interpretacions, i com precedent del nacionalisme, segons una altra. El fervor demostrat per Fichte en el *Discurs a la nació alemanya* va abonar la segona interpretació més que no pas la primera, tot i que alguns passatges del llibre fan que aquesta no sigui del tot insostenible.

Bibliografia.- FICHTE, Johann Gottlieb: *Algunas lecciones sobre el destino del sabio*. Barcelona: Istmo, 2002.

***

Art i Ciències Socials

CULTURA Y RELIGIÓN EN EL ANTIGUO EGIPTO

Francisco Martín

El conocimiento que actualmente tenemos del antiguo Egipto impone la desvirtualización de algunos puntos de vista tradicionales, como aquel que afirmaba su inmovilidad institucional y su aislamiento riguroso. Es cierto que las formes políticas y sociales alcanzaron una estabilidad fundamental a lo largo de milenios y que la naturaleza misma separo por todos los lados a Egipto del resto del mundo civilizado de entonces. Pero dentro de esa estabilidad fundamental sabemos que se produjeron cambios importantes e incluso una evolución claramente definida. En cuanto a la separación de Egipto del mundo civilizado, no fue tal que no permitiera las invasiones extranjeras y el movimiento de expansión política egipcia, como asimismo una especie de osmosis entre Egipto y algunos de sus vecinos que contribuyeron a ensanchar su marco histórico-cultural, como es el caso de Creta, los hititas, Mesopotamia y Palestina.

El rasgo más característico de la cultura egipcia es su impronta religiosa. La influencia de la religión sobre la vida de Egipto es completa; no obstante se trata de una influencia que no condujo al predominio exclusivo de concepciones místicas o de anhelos trascendentes. Antes bien, la religiosidad egipcia fue compatible con un sentido vigoroso de la vida, de sus aspectos más alegres y festivos, entendiendo el más allá y la salvación como una prolongación de la existencia mundana, en unas condiciones prácticamente idénticas a las de la vida presente.

Para el pueblo egipcio la figura del Faraón simboliza una divinidad viviente de la cual depende absolutamente todo: es el gran dispensador de bienes, el proveedor de todo aquello que satisface las necesidades humanas, el referente vital de toda la colectividad. En definitiva, unos atributos que rozan lo sobrenatural, pero que iban acompañados de una organización racional —la primera en la historia— de la economía, la sociedad y el Estado. En esta unión de lo mágico y lo racional reside uno de los rasgos más destacados de la política egipcia.

El papel de mediador entre el pueblo y el orden cósmico que desempeñaba el Faraón explicaba la importancia que se atribuía a su destino ultraterreno. Una vez muerto, el Faraón tenía el deber de seguir velando por sus ciudadanos, lo cual llevaba a éstos a preocuparse por garantizarle la inmortalidad, vinculada a formas severas y a condiciones estrictas respecto a la construcción de la que iba a ser su última morada: las grandes pirámides.

En esta fase de la cultura egipcia las leyes obedecían al simple mandato del Faraón, como expresión de un imperativo divino. Lo justo es aquello que el monarca desea, y lo injusto, lo que aborrece. No existía una Constitución ni otro código legal tipificado, más allá de las normas que dictaba el Faraón en cada circunstancia.

La larga y fecunda historia política de Egipto, con sus treinta y una dinastías, comprende el período que va del año 3315 hasta el 333 a.C. Dentro de este amplio intervalo existen diversas etapas características con sus respectivas variantes en cuanto a orden social, jurídico y político. Dichas etapas se pueden agrupar en siete períodos históricos:

1ª) Período del absolutismo teocrático menfita.

2ª) Período feudal.

3ª) Período de la llamada "Gran Revolución".

4ª) Período del Imperio Tebano.

5ª) Período de decadencia y fin del Imperio.

6ª) Incorporación de Egipto al Imperio Macedónico

7ª) Conversión en provincia romana.

El primer período representa la Época Clásica egipcia, con su Faraón, dios de Egipto, como legislador supremo y juez inapelable. El período Feudal se caracterizó por el predominio de la nobleza, que alcanzó privilegios sociales y prerrogativas religiosas que hasta entonces habían sido exclusivas del máximo dirigente. Posteriormente, en el período de la Gran Revolución, destacó un movimiento político-social que reaccionó en contra del poder feudal. El pueblo aspiraba a la igualdad respecto a las expectativas de la vida del más allá, de tal forma que todos los hombres y mujeres tuvieran la esperanza de tener derecho al mismo juicio final y las mismas posibilidades de alcanzar la vida eterna.

Finalmente, el período del Imperio Tebano se caracterizó por la compatibilización alcanzada entre el hasta entonces poder absoluto y divino del Faraón con el principio de la igualdad religiosa que había ido ganando adeptos desde la Gran Revolución. Las alternativas épocas de riqueza y decadencia que vivió el pueblo egipcio marcaron el desarrollo de sus instituciones jurídicas, políticas y religiosas, viviéndose momentos de una gran centralización y otros de un individualismo extremo, según las condiciones económicas del momento.

Algunas obras representativas por su contenido religioso-político son “El Libro de la Sabiduría”, “El diálogo de un desesperado con su alma”, “El diálogo de la verdad y la mentira”, los “Textos de las pirámides” y los “Tratados de los sarcófagos”. Mención especial merece el “Libro de los Muertos”, obra central para comprender la sociedad del Antiguo Egipto. Por último, también cabe destacar que existe un personaje legendario, Hermes Trismegisto, que es mencionado primordialmente en la literatura ocultista como un sabio egipcio relacionado con el dios Tot, también egipcio, y el dios Hermes, deidad griega, responsable de la creación de la alquimia y del desarrollo de un sistema de creencias metafísicas, recogido en el llamado “*Corpus Hermeticum*”, que gozó de una gran influencia en pensadores y artistas del renacimiento, como Marsilio Ficino y Leonardo da Vinci.

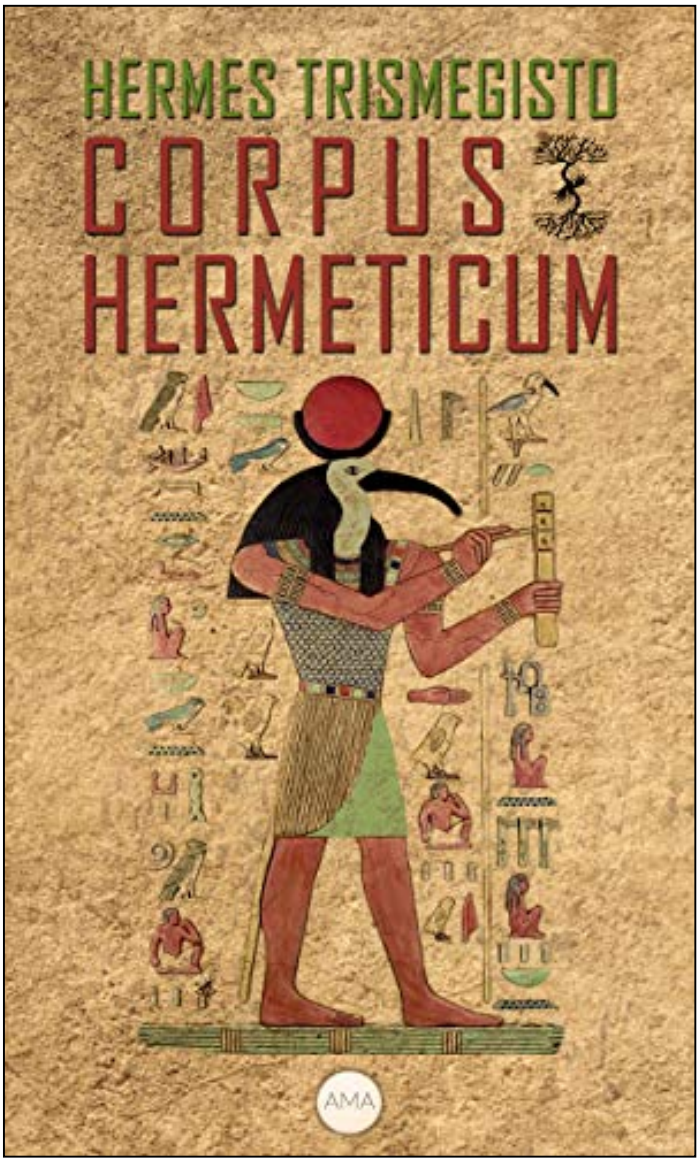
HERMES TRISMEGISTO
CORPUS
HERMETICUM
AMA

* * *

INDIA:
PENSAMIENTO Y TRADICIÓN

Francisco Martín

En el contexto de su inmensidad geográfica, su variedad etnográfica y en la profundidad de su pensamiento, su poesía y su arte, la India ha carecido a lo largo de su historia de una figura unificadora, capaz de organizar su prolífica y multiforme actividad cultural bajo un signo de identidad. Ciertamente ha existido una personalidad de gran carisma y trascendencia, Mahatma Gandhi, cuya influencia se dejó sentir poderosamente en el campo de la sociedad, la política y la ciudadanía; pero su gran labor tuvo un peso menor en el ámbito de la literatura, la filosofía o la cultura en general. Una manera eficiente de llegar al conocimiento del pensamiento de la India es a través de un acercamiento a las doctrinas primitivas, entre las que cabe señalar como las más importantes el brahamanismo, el budismo y el jainismo.

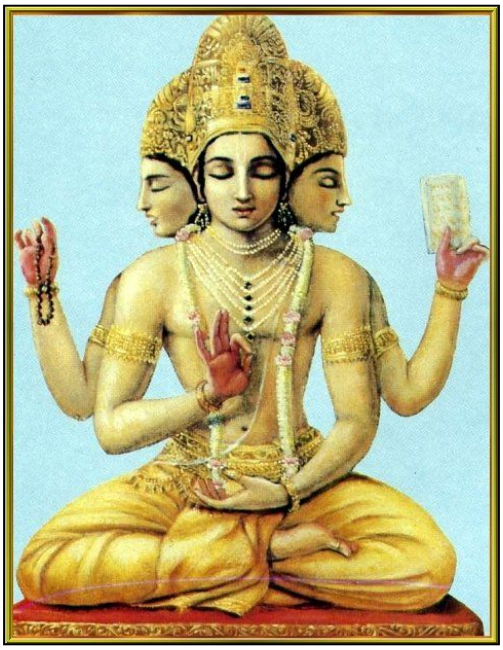

El brahamanismo es la religión por excelencia de la India, al mismo tiempo que constituye su principal factor de cohesión. Representa la expresión del pensamiento filosófico y del sentimiento religioso del pueblo indio, recogido y transmitido principalmente por los *Vedas*, los libros de la ciencia y del saber sagrado alcanzados por revelación divina. Con el transcurso de los siglos a estos libros se les sumó la tradición constituida por comentarios y exégesis sobre los textos originales; también los *Sutras* o aforismos y enseñanzas diversas redactadas en forma de sentencias; y finalmente se le añadieron los *Sastras* o tratados sobre el conjunto de preceptos que rigen la vida humana en sus aspectos religioso, moral y jurídico. El más divulgado de estos tratados es el *Libro de las leyes* o *Código de Manú*.

El budismo significó para la India una renovación espiritual de gran alcance histórico. Fue en sus inicios un movimiento religioso instaurado por el príncipe Siddharta Gautama, denominado el Budha, el iluminado, el despierto. Sus enseñanzas se conservaron por medio de relatos recogidos por sus discípulos y más tarde fijados por escrito por medio de tres colecciones que llevan el nombre de *Tripitaka*. El mensaje de Budha es esencialmente de corte práctico, ya que su punto de arranque es el problema central del dolor humano y sus factores asociados: la pobreza, la enfermedad y la muerte. El dolor es una consecuencia del carácter transitorio del mundo material, frente a la salud y la pureza características de lo eterno y permanente. El dolor universal se concreta en el proceso de reencarnación de las almas, es decir, en el exceso de apego a la vida material que lleva a los individuos a llevar una vida impura y a ser condenados a volver una y otra vez a repetir una existencia encadenada a un cuerpo físico.

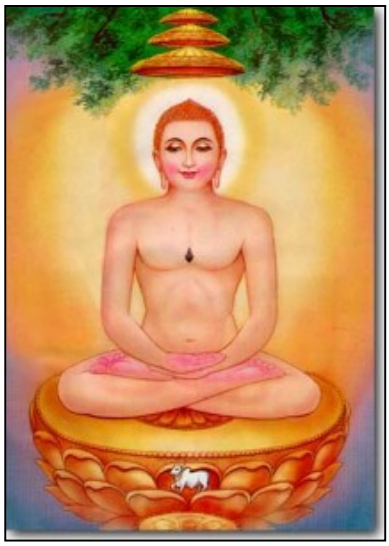

El jainismo es la menos difundida de las corrientes doctrinales de la India. Fundado en el siglo VII a.C. por Parsva, llamado “el gran héroe” o “el victorioso”, miembro de una estirpe de militares, se caracteriza por admitir entre sus súbditos a los no arios y por oponerse al sistema de castas del brahamanismo, que establece una rígida separación entre clases. Una escisión en el seno de la comunidad jainista dio lugar a una separación entre los monjes y los seguidores laicos, ofreciendo como fruto una literatura distinta en cada caso: la canónica y la profana. Entre la primera la principal obra es el *Canon*, compuesto de partes pertenecientes a épocas muy diversas, ninguna anterior al siglo VI a.C. Entre su contenido se pueden encontrar referencias en los ámbitos filosófico, moral, religioso y científico.

* * *

EL POBLE HEBREU

Eduard Pardo

La vocació religiosa és un dels trets essencials del poble hebreu a l'Antiguitat, el que confereix a la seva història el seu sentit singular. Israel ens ofereix testimonis infal·libles de com sorgeix el sentiment de justícia, ordre i llei de l'autoritat. A més, entre els pobles de l'Antiguitat Israel va ser el primer i l'únic que va cultivar la historiografia pròpiament dita, on la Història com a disciplina va assolir un molt notable desenvolupament. Mentre que els pobles anteriors no van llegar a la posteritat, en la seva primera època creadora, testimonis que mereixin el nom de "Història", més de la meitat de la literatura hebrea està constituïda per textos i narracions de caràcter històric.

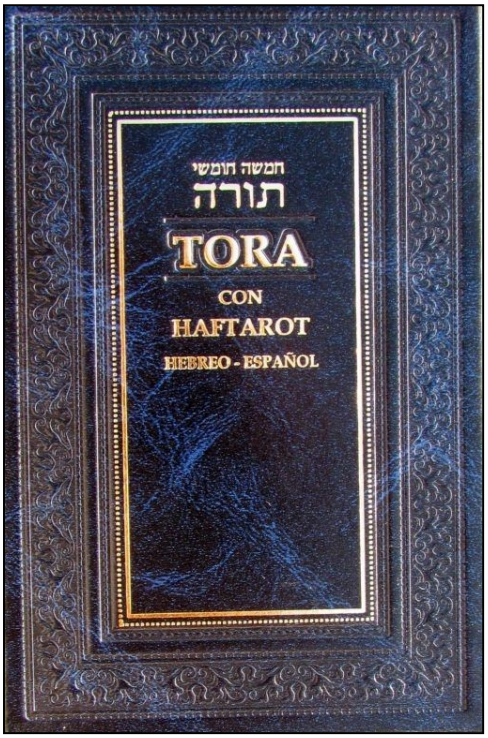

En canvi a Israel, probablement menys que en qualsevol altra part de l'antic Orient, pot parlar-se de la filosofia com una activitat autònoma de la raó. El saber dels hebreus sobre la divinitat, el món i l'ésser humà és totalment d'origen revelat, és a dir, objecte de fe abans que no pas de la raó. La llei antiga va complir la funció del pedagog que té la intenció de preparar al nen de cara a què assoleixi la maduresa en el futur. La principal novetat del pensament hebreu respecte al de altres pobles, parteix, per tant, per la seva vinculació amb la religiositat, i més concretament, amb el monoteisme. Un monoteisme que es completa amb la idea del Gènesi, és a dir, la creació a partir del no-res, una innovació que marcaria de manera definitiva la síntesi filosòfic-teològica medieval a Occident, doncs la filosofia grega era totalment aliena a aquest concepte. Per als grecs, ja des de Parmènides, estava clar que: «del no-res, no res no en pot sortir».

La força de la idea monoteista i del sentiment de grandesa divina dels hebreus va tenir un reflex en el seu concepte de justícia, que superava fins i tot l'àmbit de l'estricta moralitat per endinsar-se en l'esfera religiosa. Degut a aquesta amplitud el concepte de justícia s'obre a una doble dimensió: la humana i la divina. Per una banda la justícia té un origen diví, en tant que constitueix un dels atributs de Déu; per l'altra, en relació a l'ésser humà la justícia consisteix en l'observança integral dels manaments divins, apropant-se l'individu que els compleix a la santedat i a la perfecció religiosa i moral.

La legislació mosaica s'imposa al poble hebreu com una llei divina positiva, i el seu nucli o expressió és el Decàleg. Al marge d'aquest fet, de la brillant literatura produïda pel poble hebreu tan sols ha arribat fins als nostres dies la que conforma els vint-i-quatre llibres de l'Antic Testament, organitzats en tres seccions: la Torà o Llei dels cincs llibres de Moisés; els Llibres dels Profetes; i el Ketubí o el conjunt de llibres restants. Des del punt de vista de la seva importància jurídica, política i moral, la Torà és el més rellevant, juntament amb els Salms i el Salteri de David.

***

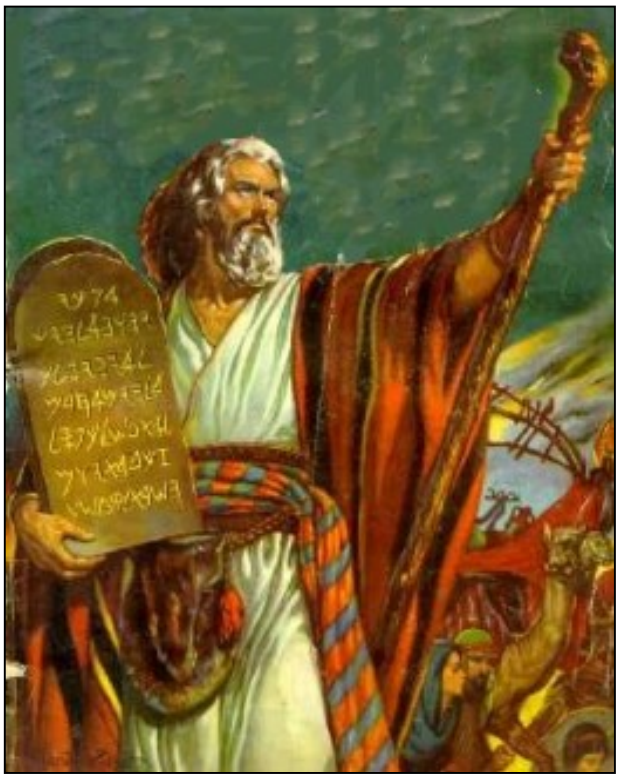

Ciències, Salut i Ecologia

EL MEGALODON

Alex Ortega

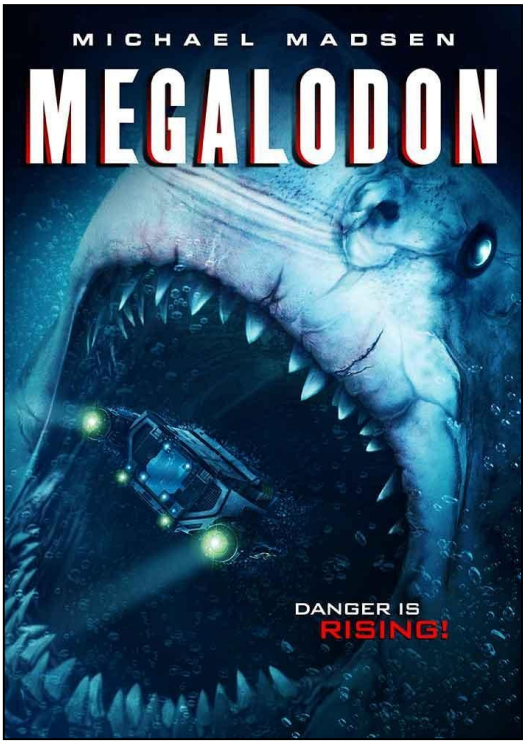

El Megalodon va ser un animal prehistòric, semblant a un tauró gegantí, que mesurava una mitjana de 17-25 metres de llargària i pesava entre 50 i 100 tones. La assignació taxonòmica del Megalodon es va debatre a prop d'un segle i encara es troba en disputa. Aquest animal va ser la major amenaça contra tota forma de vida existent a l'oceà i va viure fa 19,8 y 2,6 milions d'anys, aproximadament durant el Cenozoic (inici del Miocè fins al final del Pliocè). Aquest carnívor és considerat un dels majors i més poderosos depredadors que van existir en la història dels vertebrats. En un principi les gegantines dents triangulars fòssils que freqüentment es trobaven immerses en formacions rocoses, es van considerar llengües petrificades de dragons i serps. Però finalment es va arribar a la conclusió de què es tractava de peces dentàries d'aquest animal. Aquestes són les principals característiques fisiològiques del Megalodon:

1. *Mitjana entre disset i vint-i-cinc metres de llarg*
2. *Quaranta-vuit tones de pes, però podia arribar fins a les cent tones*
3. *Mitjà d'alimentació: carnívor i piscívor*
4. *Expectatives de vida: entre setanta-cinc i cent anys*

Gràcies a l'aparició d'aquest super-depredador, el mar va estar controlat per aquesta espècie, però a causa del canvi de temperatura i la disminució de l'aliment va produir-se el seu declivi fins arribar a l'extinció. Aquests espècies van ser els principals enemics i competidors del Megalodon:

1. Livyatan Melvillei

2. Brygmophyseter Shigensis

3. Liopleurodon

4. Cetotherium

5. Zygophiseter Varolai

6. Rhamphosuchus

7. Albicetus Oxymycterusa

Segons les conjectures de molts experts, aquest animal prehistòric va controlar els mars de bona part del planeta fins el Pliocè, ara fa més de tres milions d'anys. El refredament de la temperatura de les aigües marines, probablement a causa del glaç que es va desfer de l'Àrtic, va ser una de les causes de la seva desaparició, doncs aquesta variació va modificar els hàbits i la disponibilitat de la seva principal font d'aliment, les balenes. Sembla ser que aquesta mancança d'aliment va provocar que els Megalodons comencessin a menjar-se les seves pròpies cries, accelerant d'aquesta manera el procés de la seva extinció.

***

LA DIETA DE L'ESPORTISTA

Iván Gutiérrez Zurita

Cada esport té unes característiques i per tant unes necessitats diferents, ja siguin psicològiques, físiques o alimentàries. La dieta per la majoria dels esportistes és totalment vital, ja sigui per aguantar el pes ideal, augmentar muscularment o aprimar-se si cal. Cada dieta té una sèrie d'aliments que defineixen aquesta, ja sigui per una quantitat elevada de làctics, carns, peix o vegetals.

Cadascuna d'aquestes dietes aporta un rendiment extra per a cadascun dels esportistes, en funció de les característiques de la persona i l'esport que practica. Per exemple, un esportista que practiqui arts marcials necessitarà una dieta completament diferent a la que necessitaria una altra persona que practiqués atletisme, ja que segurament el professional de les arts marcials tindrà una dieta més regulada per carn, peix, pa i cereals, que la de l'atleta que necessitarà més cítrics, fruits secs, verdures i hortalisses.

La dieta miraculosa, que serveix per a tots i per a tothom, no existeix. El primer de tot és saber l'energia que es necessita per l'activitat que es realitza, la qual pot ser de repòs, on no hi ha res d'activitat física i l'únic que es consumeix és el metabolisme basal, fins l'activitat molt pesada, on l'organisme està a ple rendiment i consumeix un elevat nivell energètic.

Una bona alimentació no és una garantia absoluta de benestar, perquè tot i que és un factor molt important, n'hi ha d'altres que cal tenir en compte, com ara la genètica, les condicions ambientals, etc. En rpincipi una persona que s'alimenta bé contribueix sens dubte a mantenir una bona salut. I una persona amb bona salut pot viure més anys. Insistint amb les necessitats alimentàries segons la persona, aquests són uns consells de caire general per a una dieta saludable.

· Ha de ser completa i aportar tots els nutrients que precisa l'organisme: hidrats de carboni, greixos, proteïnes, vitamines, minerals i aigua.

· Ha de ser equilibrada. Els nutrients han d'estar repartits guardant una proporció entre sí. A més cal beure d'1,5 a 2 litres d'aigua al dia.

· Ha de ser suficient: la quantitat d'aliments ha de ser l'adequada per mantenir el pes dins dels rangs de normalitat i, en el cas dels infants, aconseguir un creixement i un desenvolupament proporcional.

· Ha d'adaptar-se a l'edat, al sexe, a la talla, a l'activitat física que es realitza, a la feina que desenvolupa la persona en el món professional i al seu estat de salut.

· Ha de ser variada i contenir diferents aliments de cadascun dels diferents grups: làctics, fruites, verdures, hortalisses, cereals, llegums, carns i peix.

Seguint aquests consells no tan sols gaudirem d'un millor estat de salut, sinó que el moment dels àpats se'ns farà més agradable i tindrem la tranquil·litat de saber que estem incorporant al nostre cos tots els nutrients necessaris.

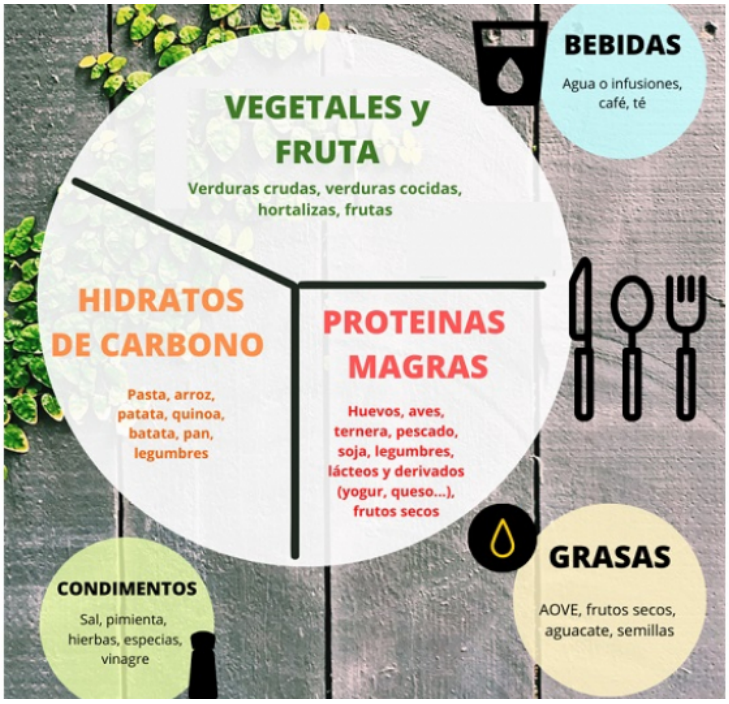

LA LLUITA CONTRA L'EPIDÈMIA: JAUME FERRAN i CLÚA

Ignasi Zárate

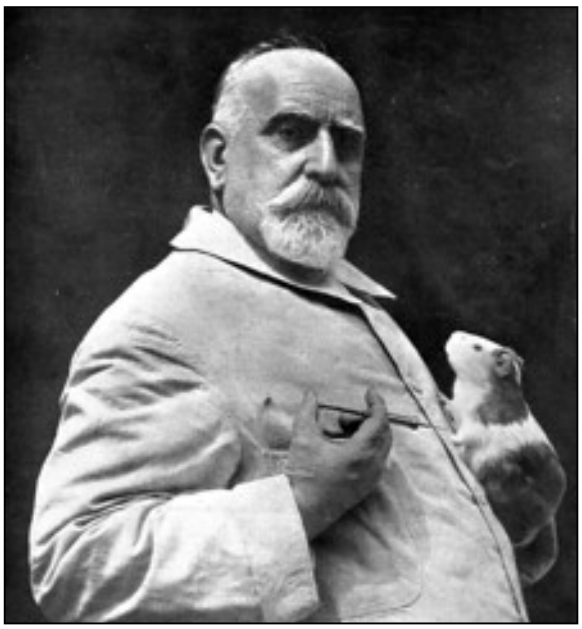

Jaume Ferran i ClÚa (Corbera d'Ebre, Tarragona, 1851 - Barcelona, 1929) va ser un metge i bacteriòleg que va destacar per la seva lluita contra una de les més grans epidèmies de còlera, que va tenir lloc a València i les terres de l'Ebre al segle XIX. Ferrán i Clua va cursar i va exercir amb brillantor la carrera de medicina, si bé va abandonar aviat la professió per dedicar-se als estudis de bacteriologia a Barcelona i Tortosa, assolint més tard el càrrec de director del Laboratori Microbiològic de la Ciutat Comtal.

Comissionat per l'Ajuntament de Barcelona, Ferran i Clúa va viatjar a Marsella i Toulon per estudiar l'epidèmia de còlera que havia envaït aquelles terres. A França va començar Jaume Ferran i Clúa els seus estudis epidemilògics al laboratori instal·lat per Nicati i Riessch a l'Hospital de colèrics de la ciutat de Marsella. Un cop a retornar a Catalunya, Ferran i Clúa va prosseguir emb les seves investigacions en el seu petit laboratori de Tortosa. En col·laboració amb l'investigador Innocenci Paulí, va desenvolupar a l'any 1884 una vacuna contra el còlera, aplicada amb èxit en l'epidèmia que a l'any següent va assotar la regió valenciana. La seva vacuna, però, va suscitar una forta oposició entre la classe mèdica francesa i espanyola; finalment, la seva efectivitat va ser reconeguda per la prestigiosa Acadèmia de Ciències de París, que va concedir a Jaume Ferran i Clúa el Premi Bréant l'any 1907. Vint anys abans, el 1887, ja havia creat una vacuna contra el tifus molt efectiva en la lliuta contra l'epidèmia d'aquesta infecció a les Terres de l'Ebre. També va preparar una vacuna antiràbica seguint el mètode supraintensiu de vacunació. Fins i tot i va haver una tercera vacuna, aquesta antituberculosa.

Ell mateix es va inocular cultius vius atòxics i després va estendre la prova als membres de la seva família, així com a d'altres metges que s'hi van prestar. Al presentar-se en la regió valenciana una forta epidèmia, i gràcies a la iniciativa d'el doctor Amalio Gimeno, catedràtic de Terapèutica de la Universitat de València, Ferran i Clua va poder assajar la seva vacuna contra el còlera a Alacant (1885), amb bons resultats. Posteriorment va estudiar la immunització contra la ràbia, experimentant amb la vacuna que havia descobert Louis Pasteur. La seva troballa va ser que les mèdul·les fresques tenen un poder immunitzant més gran que les dessecades, emprades per Pasteur, i així va fundar el sistema anomenat *supraintensiu*. Va realitzar també estudis sobre la pesta bubònica, la tuberculosi i altres malalties infeccioses, i va ser el primer a intentar la immunització contra el tifus i un dels primers que va indicar la profilaxi biològica contra la tuberculosi. Entre les seves publicacions destaquen *Etiologia de la malària* (1883) i *La inoculació preventiva contra el còlera morbo asiàtic* (1886).

***

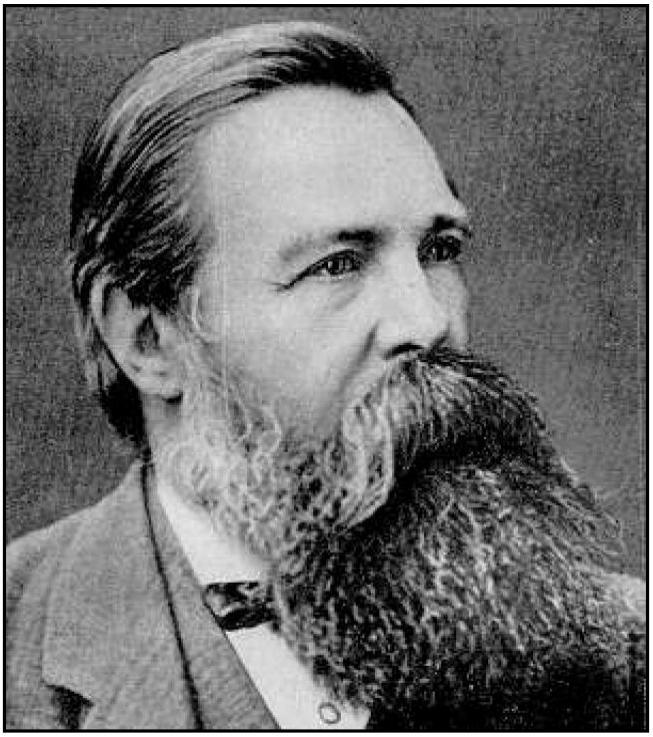

Biografies i Entrevistes

ENTREVISTA:
LA SÍNDROME DE TOURETTE

Elisabeth Cumplido

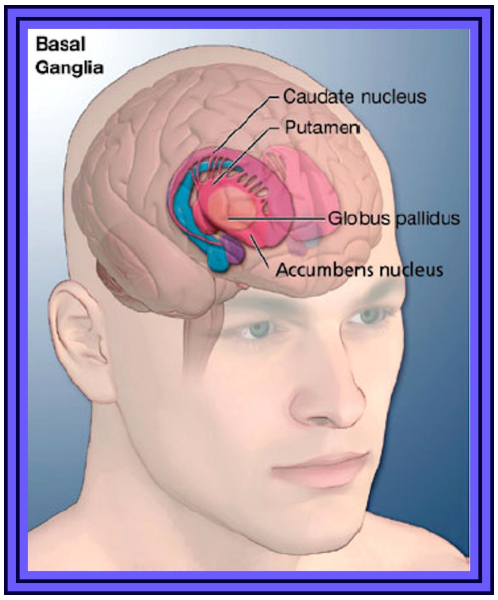

Com a part pràctica del treball de recerca sobre la Síndrome de Tourette, vaig realitzar una entrevista a un professor de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona que va conèixer personalment el cas d'un alumne amb aquesta discapacitat. El dr. "X" és investigador del Departament d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona des de l'any 2001, i ens ofereix el seu testimoni de l'experiència que va viure amb un alumne que patia aquesta discapacitat. Ha volgut mantenir el seu anonimat per tal de respondre a les nostres preguntes amb més llibertat i sense cap compromís moral ni professional que pugui condicionar les seves respostes.

Pregunta.- *Tens experiència amb alumnes que pateixen la Síndrome de Tourette?*

Resposta.- Sí, vaig compartir espais amb un noi que patia la Síndrome de Tourette durant el curs acadèmic 2012-2013, tot i que mai no va estar inscrit en les meves classes. El contacte es va produir en diverses conferències obertes al públic en les que jo hi participava com a ponent o com a coordinador. També vaig mantenir converses amb altres professors companys meus que sí el tenien inscrit en els seus cursos.

Pregunta.- *Era complicat el fer classe amb un alumne amb tics?*

Resposta.- En el cas concret de l'alumne en qüestió, els companys em comentaven que alguns dies era pràcticament impossible impartir una classe amb normalitat. Quan el noi tenia alguna crisi i s'aguditzaven els seus tics, que solien anar acompanyats de crits i exclamacions pronunciades de forma

abrupta i en un elevadíssim to de veu, la classe s'havia d'aturar uns moments, alguns cops per estones molt llargues, i a vegades aquesta situació dificultava enormement la seva represa.

Pel que fa a les conferències, recordo unes jornades en què un company meu va haver de suspendre la ponència que estava impartint perquè els xiscles que emetia la persona amb Síndrome de Tourette eren tant potents, que el professor va haver d'interrompre la seva al·locució i ja no va ser possible reprendre la seva exposició. La situació va ser d'una gran incomoditat per al conferenciant, doncs l'alumne en qüestió anava acompanyat de membres del Sindicat d'Estudiants que exigien la presència incondicional d'aquest noi durant tota la sessió. Per suposat que ningú de l'organització -jo era un dels col·laboradors en la programació de l'acte- va fer el menor gest per convidar a l'alumne i els seus acompanyants a abandonar la sala. Però la realitat va ser que el conferenciant es va veure impossibilitat per continuar concentrat, parlant i sent escoltat pels assistents amb normalitat, i ens vam veure obligats a suspendre l'acte.

Pregunta.- *Afectava aquesta síndrome al alumne en el seu progrés acadèmic?*

Resposta.- Donat l'estat de desenvolupament de la síndrome en el cas concret d'aquest noi, evidentment que es veia afectat no ja tan sols el seu progrés acadèmic personal, sinó, com et deia en la resposta anterior, les seves crisis podien arribar a afectar el curs normal de les classes i conferències i, per tant, d'alguna manera, també el progrés acadèmic d'alguns dels seus companys/es, així com la tasca docent dels professors i professores.

Pregunta.- *Existeixen actualment recursos per poder incorporar aquests alumnes a les aules?*

Resposta.- Afortunadament des del curs 2012-2013, que és de quan data la meva experiència personal, s'han assolit progressos considerables en la integració d'alumnes amb la Síndrome de Tourette i altres malalties o discapacitats. La incorporació de la docència telemàtica és un element fonamental en aquests casos, doncs els/les alumnes amb aquestes

condicions poden seguir les classes a distància o en el mateix centre, però en llocs especialment adaptats on les seves crisis no afectin a d'altres persones, alumnes, professors o ponents, per tal que tots puguin seguir les sessions sense que una possible crisi de tics, que vingui acompanyada de crits o exclamacions ensordidores, no afecti la declamació del professor ni minvi la capacitat de concentració de la resta d'alumnes.

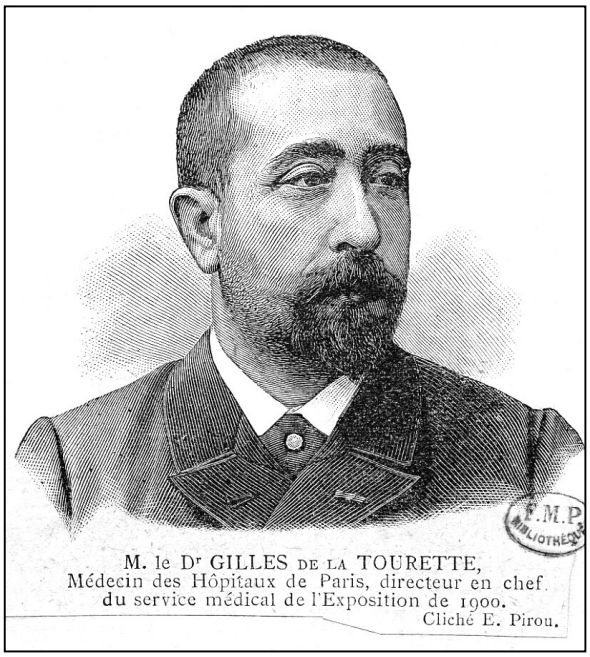

Pregunta.- *Que penses que es deuria fer des del rectorat per poder incorporar-los a l'ensenyament?*

Resposta.- En la resposta anterior ja he contestat en part a la teva pregunta. Penso que la docència telemàtica i l'adaptació d'espais especials per aquestes persones és el camí a seguir per poder incorporar amb normalitat els/les alumnes amb aquesta o altres síndromes o malalties similars; és a dir, les webconferències o les videoclasses poden ser la millor solució per les persones que per les característiques o tipologia de la seva malaltia o discapacitat puguin alterar sensiblement el curs d'una classe o conferència presencial, afectant tant l'activitat del professor/a com la dels seus companys/es.

Pregunta.- *Les noves tecnologies, doncs, poden ajudar a la integració d'aquests alumnes?*

Resposta.- Com acabo de dir-vos, penso que les TIC són el millor camí per a la integració d'alumnes amb aquesta tipologia o similars. Ara mateix ja es disposen d'eines perquè aquesta es dugui a terme, però jo crec que encara resta una bona part de camí per recórrer. Probablement en els propers anys canvií considerablement el model docent de les universitats. De fet, i a causa de la pandèmia per la Covid-19, aquests canvis tecnològics s'estan accelerant

i, malgrat la desgràcia que suposa per a tots la situació que estem vivint, probablement això contribuirà a que en un futur proper els centres docents universitaris disposin de noves eines integradores que facilitin la incorporació de qualsevol persona a les aules, sigui quina sigui la seva malaltia o discapacitat.

***

DORIS DÖRRIE

Rosa García Flotats

La cineasta alemanya Doris Dörrie va néixer a Hannover, l'any 1955. Va estudiar a l'Escola de Cinema de Munich, viatjant més tard als Estats Units a fi de finalitzar els seus estudis i començar a realitzar pràctiques en format de curtmetratge. Abans de dedicar-se exclusivament a les tasques de direcció, Dörrie va treballar com actriu i també va escriure alguns textos, arribant a publicar alguns d'ells.

Autora de diversos documentals, com *Ob's stürm oder Schneit*, *Alt werden in der Fremde*, *Katharina Eiselt*, *Von Romantik Keine Spur* i d'altres, Doris Dörrie va assolir un èxit considerable amb els seus tres primers llargmetratges, però especialment l'any 1985 amb el *Maenner* (*Hombres, Hombres*), fet que li facilità el rodatge de la següent pel·lícula, *Me and Him* (*Lo mío y yo*) als Estats Units.

Decebuda de la seva experiència nord-americana a causa de les dificultats que va haver de superar per poder realitzar la pel·lícula tal i com ella havia planificat, va decidir retornar a Alemanya per poder gaudir de més llibertat.

Dins la filmografia de Doris Dörrie predominen els films de temàtica feminista, malgrat que els principals trets definitoris de la seva producció són el sentit de l'humor i la ironia. *Keiner liebt mich* (*Nadie me quiere*) narra la història d'una dona de trenta anys que cerca una parella estable. Com sempre, Dörrie fa palès el seu talent humorístic, malgrat que al llarg de la pel·lícula va deixant poc a poc al marge el to de comèdia per endinsar-se al drama. Cineasta prolífica i d'una gran potència narrativa, en les dues darreres dècades a mantingut un nivell molt alt en els seus treballs, assolint el reconeixement de la crítica i d'una part del públic més intel·lectual.

1983	*Mitten ins Hertz* (*En pleno corazón*)
1984	*Im Inners des Wals* (*El interior de la ballena*)
1985	*Maenner* (Hombres, hombres)
1986	*Paradise* (*Paraíso*)
1988	*Me and Him* (*Lo mío y yo*)
1990	*Geld* (*Dinero*)
1992	*Happy Birthday, Türke!*
1993	*Was darf's denn sein?*
1994	*Keiner liebt mich* (*Nadie me quiere*)
1998	*Bin ich schön?* (*¿Soy linda?*)
2000	*Erleuchtung garantiert* (*Sabiduría garantizada*)
2002	*Nackt* (*Desnudos*)
2005	*Der Fischer und seine Frau* (*El pescador y su mujer*)
2007	*How to Cook Your Life* (*Cómo cocinar tu vida*)
2008	*Kirschblüten – Hanami* (*Cerezos en flor*)
2010	*Die Friseuse* (*La peluquera*)
2012	*Glück*
2016	*Grüße aus Fukushima* (*Recuerdos desde Fukushima*)
2019	*Cherry Blossoms & Demons*

Bibliografia.- MERINO, Azucena: *Diccionario de mujeres directoras.* Madrid: Ediciones JC, 1999; pág. 44.

Recuerdos desde Fukushima, uno de los últimos trabajos de Doris Dörrie

* * *

SÈNECA

Maria Plana

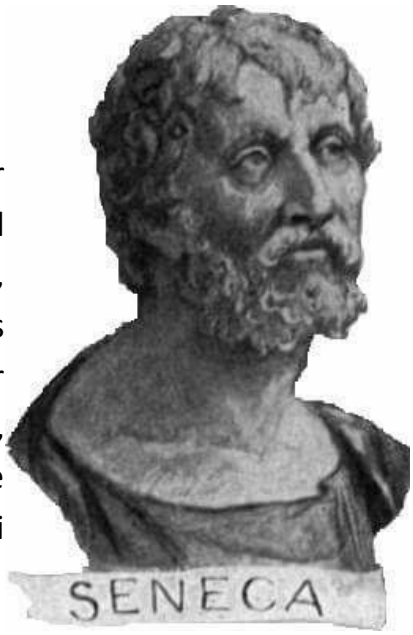

Lucius Anneo Sèneca va néixer el 4 a.C. i va morir el 12 d'abril del 65. Va ser anomenat Sèneca el Jove per distingir-lo del seu pare, va ser un filòsof, polític, orador i escriptor romà conegut per les seves obres de caràcter moral . Fill de l'orador Marc Anneo Sèneca, va ser qüestor, pretor, senador i cònsol sufecte durant els governs de Tiberi, Calígula, Claudi i Neró, a més de tutor i conseller de l'emperador Neró.

Sèneca va destacar com a intel·lectual i com a polític. Consumat orador, va ser una figura predominant de la política romana durant els regnats de Claudi i Neró, sent un dels senadors més admirats, influents i respectats. Entre els anys 54 i 62, durant els primers anys de el regnat del seu jove pupil Neró, Sèneca va governar *de facto* l'Imperi romà .Això li va comportar nombrosos enemics, i es va veure obligat a retirar-se de la primera línia política en l'any 62. Acusat, potser falsament, de participar en la conjura de Pissó contra Neró, el seu antic alumne el va condemnar a mort, i es va suïcidar en l'any 65.

Com a escriptor, Sèneca va passar a la història com un dels màxims representants de l'estoïcisme. La influència de Sèneca en generacions posteriors va ser immensa. Durant el Renaixement va ser admirat i venerat com un oracle d'edificació moral, fins i tot cristiana; un mestre d'estil literari i un model per a les arts dramàtiques.

La filosofia per Sèneca era una forma d'arribar a la plenitud de la vida per mitjà de la pau i el respecte per l'ésser particular com a manifestació plena de l'altre. Pensava que tot devia ser caracteritzat com una forma de vida tranquil·la per poder donar-li forma a l'ànima. L'estoïcisme de Lucius Anneo Sèneca és una doctrina que es basa en la filosofia pràctica enfocada primordialment en el qüestionament respecte a la moral de l'home, deixant de banda els plantejaments lògics i físics que ja tenia l'estoïcisme tradicional.

El seu estoïcisme cercava principalment la renovació de la doctrina estoica, per mitjà d'una sèrie de propostes que reforcessin i promoguessin d'alguna manera el camp de l'ètica. El seu estoïcisme era ple de savis consells i de reflexions relacionades amb la moral i amb la forma en la qual els éssers humans devien cuidar-se, per poder ser d'utilitat als altres i poder assolir un bon nivell de vida. Es va fonamentar principalment a destacar la voluntat com a facultat ben diferenciada de l'enteniment; la insistència en el caràcter pecador de l'home i la seva ferma oposició davant l'esclavitud i la seva afirmació de la plena igualtat de tots els homes: l'única noblesa és la que procedeix de l'esperit i que pot forjar cada home.

Obres

Les obres que ens queden de Sèneca es poden dividir en quatre apartats: els diàlegs morals, les cartes, les tragèdies i els epigrames. La filosofia de Sèneca es dilueix en aquestes obres. No va escriure una obra sistemàtica de filosofia; el seu pensament filosòfic, les seves idees estoiques, s'expressen al llarg de tota la seva obra i omplen el comentari de totes les situacions. Els diàlegs són onze obres morals conservades en un manuscrit de la Biblioteca Ambrosiana. Si s'exceptua el conegut amb el nom de *Sobre la ira*, són relativament curts. El llarg diàleg *Sobre la ira* està dedicat al seu germà Novençà, que li havia demanat que li escrivís sobre la manera de mitigar la ira.

FILOSÒFIQUES

Consolació a Màrcia (40 d. C.)

Consolació a Hèlvia (42 d. C.) 18

Consolació a Polibi (43 d. C.)

De la ira (41 d. C.)

De la serenitat de l'ànima (53 d. C.)

De la brevetat de la vida (55 d. C.)

De la fermesa de el savi (55 d. C.)

De la clemència (56 d. C.)

De la vida benaurada o de la felicitat (58 d. C.)

Dels beneficis (59 d. C.) 5

De la vida retirada o de l'oci (entre el 41-50 d. C.)

De la providència (63 d. C.)

TEATRE

Hèrcules furiós

Les troianes

Medea

Hipòlit

Fedra

Èdip

Agamenó

Tiestes

Hèrcules a l'Eta

Les fenícies

Octàvia

ALTRES

Apocolocyntosis divi Claudii.

Naturals quaestiones.

Epistulae morals ad Lucilium.

Cujus etiam ad Paulum apostolum leguntur Epistolae.

***

AGENDA CULTURAL

MUSEU DE LA XOCOLATA

Alguna vegada has vist un Museu de la Xocolata? A què esperes? Compra ja la teva entrada per gaudir d'aquest peculiar Museu de la Xocolata a Barcelona, i queda't mut en descobrir les escultures que han estat realitzades amb aquesta delícia. Barcelona va ser el port d'origen per a la distribució de la xocolata. Per això, aquesta ciutat està tan vinculada amb aquest producte. Al Museu de la Xocolata no només podràs aprendre tota la història sobre aquest producte, també podràs provar-ho. Un pla per fer turisme a Barcelona completament divertit, que podràs gaudir en companyia de tota la família. Les entrades pel Museu de la Xocolata de Barcelona tenen un preu des de 6 euros. Carrer del Comerç, 36, 08003 Barcelona, España.

https://www.ticketea.com/venues/museum-xocolata/

FILMOTECA DE CATALUNYA

La Filmoteca de Catalunya promou la difusió de la cultura cinematogràfica a través de projeccions de films clàssics de tots els temps, i també del cinema d'autor i l'exploració de nous llenguatges audiovisuals contemporanis. Un altre dels seus objectius és la formació de nous públics cinematogràfics. Per un preu molt ajustat podréu gaudir de les millors pel·lícules de tots els temps. A les 11 hs. del matí es programa una sessió especial per a escoles i instituts. Plaça Salvador Seguí, 1-9, 08001 Barcelona.Tel.: 935 671 070.

http://www.filmoteca.cat/web/la-filmoteca

CASA MUSEU GAUDÍ DE BARCELONA

Descobreix la Casa MuseU Gaudí, ubicada dins del Park Güell de Barcelona, i coneix una de las vivendes del famós Antoni Gaudí, el seus mobles i la decoració interior d'aquesta Casa Museu. Entra a la Casa Museu Gaudí per descobrir la vida i la feina de l'arquitecte català a través dels mobles i altres objectes que va dissenyar. Observa mobles fantasiosos i objectes d'art dissenyats per l'arquitecte. Descobreix com és la decoració de la casa en què Gaudí va passar els darrers últims 20 anys de la seva vida. La casa va ser construïda sota el comandament de Gaudí, i en ella, es pot observar la seva influència en la façana rosa o en les escultures del jardí. A l'interior, tot recorda a Gaudí, els mobles que va dibuixar, els dibuixos i Obres d'Art. La casa es preserva com en l'època en què Gaudí l'ocupava. Antoni Gaudí s'ha convertit en una de les persones més apreciades de la cultura catalana. És conegut principalment per la seva arquitectura, però durant la seva carrera, va dissenyar també mobles, objectes i jardins. La casa ens dóna una percepció de com era l'artesania catalana durant el modernisme. Aquesta Casa Museu va obrir les seves portes al públic el 1952, 100 anys després del naixement de Gaudí. Si ets amant de la trajectòria de Gaudí, i vols conèixer més sobre la seva personalitat i talent, no et perdis la visita de la Casa Museu Gaudí. Les entrades per veure la Casa Museu Gaudí, dins el Park Güell, tenen un cost des de 5,50 euros. Coneix un dels edificis més importants que acull el Park Güell, i descobreix com era el lloc on va viure Antoni Gaudí.

https://www.ticketea.com/entradas/visita-casa-museo-gaudi-barcelona/

TALLERS DE TEATRE AL ZORRILLA

Els tallers del Teatre Zorrilla tenen com a objectiu principal l'ensenyament i la promoció de les arts escèniques a través de la formació d'actors i actrius. Per dur-los a terme es compta amb un col·lectiu de mestres de gran professionalitat, que transmeten als alumnes els seus coneixements tècnics i pràctics en el terreny de la interpretació, la dicció i la preparació corporal. Els tallers s'organitzen per a grups de totes les edats i nivells, a partir de 10 anys i sense límit d'edat. El preu és de 45 euros mensuals, amb una matrícula de 20 euros. El seu calendari es el del curs escolar. Per més informació us podeu posar en contacte amb el telèfon 93 384 40 22, o enviar un correu a l'adreça info@teatrezorrilla.cat. Teatre Zorrilla: c/ Sant Miquel, 54. Badalona.

http://www.teatrezorrilla.cat/tallers/

ESTIMA EL CINEMA! ESTIMA EL MALDÀ!

En el Cinema Maldà donem una segona oportunitat a les millors pel·lícules del cinema internacional. Gaudeix de la nostra cartelera en Barcelona i descobreix les nostres maratons a un preu molt especial. La mateixa entrada és vàlida per a tantes pel·lícules com vulguis en el mateix dia. El primer i el tercer dissabte de cada mes pel matí tenim "Maldanins", sessió de cinema matinal per a pares i mares amb nens i nadons. Si ets un bon cinèfil, no renunciis a allò que més t'agrada! Recordem que amb el preu d'una entrada podeu accedir a la projecció de totes les pel·lícules que es programen al llarg del dia, ja siguin en sessió de tarda o sessió de nit.

Estem a Barcelona, en el carrer del Pi, nº 5. Telefon: 933 019 350.

www.cinemamalda.com/

***

FRÓNESIS

CRÈDITS

Administrador: Francisco Sánchez Morales

Directora: Cati Romero Jordán

Editor: Jordi Puigdomènech López

Consell de redacció: David Amorín, Juan Carlos Balmori, Roser Gutiérrez Barberà, Álvaro Carrascal, Àngels Jurado, Antonio Peñas, Emmanuel Prats, Cati Romero, José Sellés, Núria Solé

Personal d'administració: Sònia Escudero, Dolors Jordán, Ismael López, Loli Pulido

Assessorament editorial: Centre d'Investigacions Film-història (Universitat de Barcelona). **www.filmhistoria.com**

Revista cultural del **Centre d'Estudis Joan Maragall**

Contacte: **joanmaragall@joanmaragall.com**

Frónesis